

זה הדור

ZO HADEREKH زوهديرخ
גיליון 9 / 4 במרס 2026

ארבע שנים למלחמה
באוקראינה
עמ' 8

מלחמת שני הפירומונים

צילום: חיים גולדברג / פלאש 90

צילום: קיסטין קוטארי / פלאש 90

יום האישה נגד
מלחמה ודיכוי

כמה טוב וכמה קשה
להיות קומוניסט

על ליקויים חמורים במיגון בתי החולים. מהדו"ח עלה שכי-
56% מהמיטות בבתי"ח הכלליים (מיטות אשפוז), כ-63%
מהמיטות בבתי"ח הגריאטריים, וכי-75% מהמיטות
בבתי"ח הפסיכיאטריים אינן מוגנות כלל".

מתוך דו"ח מבקר המדינה, ספטמבר 2025

מצעד האינולת / 4

"אני רוצה להזכיר לכולנו: עם ישראל חזק, צה"ל וחיל האוויר
חזקים, המעצמה החזקה בעולם עומדת לצידנו. ברגעים כאלה
אנחנו עומדים יחד ומנצחים יחד. אין קואליציה ואופוזיציה,
יש רק עם אחד וצה"ל אחד שכולנו מאחוריו".

ציוץ של ראש האופוזיציה, ח"כ יאיר לפיד,

28 בפברואר 2026

מצעד האינולת / 5

"צה"ל וכוחות הביטחון פועלים בעוצמה ובמקצועיות. להם
ניתן גיבוי מלא".

ציוץ של יו"ר הדמוקרטים, האלוף (מיל) יאיר גולן,

28 בפברואר 2026

מצעד האינולת / 6

"אני מחזק את צה"ל, את ממשלת ישראל ורה"מ על מבצע
'שאגת הארי'. עם ישראל כולו מאחוריכם עד להשמדת האיום
האיראני".

ציוץ של ראש הממשלה לשעבר נפתלי בנט,

28 בפברואר 2026

מצעד האינולת / 7

"השתתפותן של עשרות נשות צוות אוויר בתקיפות באיראן –
הוכחה ניצחת לכך שלתעוזה, למקצוענות ולפטריוטיות אין
מגדר".

ציוץ של יו"ר הדמוקרטים, האלוף (מיל) יאיר גולן, 2 במרס

2026

מצעד האינולת / 8

"נשיא ארצות הברית דונלד טראמפ אמר כי וושינגטון העריכה
שהמלחמה עם איראן תארך 4-5 שבועות, וכי אף שהיא
מקדימה את לוח הזמנים יש לה יכולת להמשיך גם 'הרבה
מעבר לכך'. בנאום שנשא בבית הלבן ושבו ניסה טראמפ
להסביר שוב לציבור האמריקני מדוע נכון וחשוב היה לצאת
למערכה נגד המשטר בטהרן, אמר הנשיא כי 'זו הייתה
ההזדמנות הטובה ביותר שלנו לתקוף', והבטיח: 'ננצח
בקלות'. טראמפ נשמע בדבריו כמי שמאותת כי הוא אינו
ממהר לסיים את המלחמה, ויאפשר לה להימשך ככל שיידרש:
'מישהו מהתקשורת אמר באמת 'אני חושב שהוא ישתעמם
אחרי כשבוע או שבועיים'. לא, אנחנו לא משתעממים. אני אף
פעם לא משתעמם. אם הייתי משתעמם, לא הייתי עומד כאן
עכשיו. אני מבטיח לכם את זה'. בריאיון ליניו יורק פוסט',
סירב הנשיא לשלול את האפשרות שישלח כוחות קרקעיים
לאיראן: 'אני לא מקבל פיק ברכיים מהרעיון של שליחת
כוחות קרקע כמו כל נשיא שאומר לא יהיו חיילים על הקרקע.
אני לא אומר את זה', הצהיר. נאומו של טראמפ בא כשברקע
סקרים בארה"ב מעידים כמה לא-פופולרית החלטתו לצאת
למלחמה נגד הרפובליקה האיסלאמית. סוכנות הידיעות
רויטרס ומכון איפסוס פרסמו סקר שנערך אחרי תחילת
המתקפה בשבת, ולפיו רק 27% מהאמריקנים תומכים ביציאה
למלחמה הזו, בעוד 43% מתנגדים לה ו-29% השיבו 'לא
יודע'".

דניאל אדלסון, "ידיעות אחרונות",

3 במרס 2026

דברים בשם אומרם

מצעד האינולת / המקור

"מלחמה היא תהליך שחזרה ממנו אינה אפשרית ללא הודאה
בתבוסה. זו הייתה המלכודת שארצות-הברית טמנה לעצמה
בווייטנאם וצעדה לתוכה. רק בקשיים רבים ובעקבות הצלחה
נדירה עשויה הלחימה, כפי שגילו לעיתים קרובות יריבים
ששקעו במלחמה עקרה, להסתיים בפשרה. כיוון שהיא אמצעי
האחרון של הרס ומוות שאליו פונים, נלווית אל המלחמה מאז
ומעולם קביעה נחרצת של צדקתה".

ברברה טוכמן בספרה "מצעד האינולת" (1983)

עמ' 341

מצעד האינולת / 1

"התקיפות על מתקני הגרעין האיראניים פורדו, נתנו ואספהאן
היו הצלחה צבאית מסחררת והשמידו לחלוטין את יכולת
ההעשרה הגרעינית של איראן".

הנשיא דונלד טראמפ, 23 ביוני 2025

מצעד האינולת / 2

"במשך עשרות שנים הבטחתי לכם שלאיראן לא יהיה נשק
גרעיני. ואכן, בכל הפעולות המהירות שלוחמינו ביצעו הורדנו
לטמיון את פרויקט הגרעין של איראן. ואם מישהו באיראן
ינסה לשקם את הפרויקט הזה - נפעל באותה נחישות, באותה
עוצמה, לגדוע כל ניסיון כזה. אני שב ואומר: לאיראן לא יהיה
נשק גרעיני. באותה עוצמה, באותה נחישות, השמדנו את
תעשיית ייצור הטילים של איראן. הרסנו עשרות מפעלים
לייצור טילים. פגענו קשות במלאי הטילים. השמדנו את רוב
המשגרים. במקרים רבים השמדנו אותם דקות לפני שהם
שיגרו את טילי המוות לישראל. כוונת הזדון של איראן -
לאיים תוך שנים ספורות על קיומה של ישראל ברכבות טילים
בליסטיים - האיום הזה, גם הוא הוסר".

ראש הממשלה בנימין נתניהו, 24 ביוני 2025

מצעד האינולת / 3

"נכון לינואר 2025, לכי-3.2 מיליון תושבים בישראל (33.6%)
לא היה מיגון תקני, לעומת לכי-2.6 מיליון תושבים ללא מיגון
תקני ב-2018 (28%). המבקר קובע כי הפריפריה מופקרת ללא
מיגון ומקלוט, כאשר הפערים במיגון מול המרכז רק הולכים
וגדלים. בדו"ח בחן המבקר את מצבן של חמש רשויות
מקומיות - הערים אשקלון, גבעתיים וחולון, המועצה
המקומית בענה שבגליל, המועצה האזורית גלבוע וכן את
המצב ביישובי הפזורה הבדואית בנגב. בנוגע לבדואים,
שמונים כ-330 אלף תושבים בנגב, לפי ההערכות לאחוזים
גבוהים מהם אין כל מיגון. המבקר הצביע בדו"ח נוסף בינואר

ניסיון לעצב סדר אזורי חדש על חשבון עמי האזור

הטילים שמצילים את הממשלה

האמריקאיים, בהן קובה ומדינות נוספות באמריקה הלטינית, ואפילו דנמרק והאיחוד האירופי. לטראמפ יש כמובן גם שיקולים אלקטורליים פנים-אמריקאיים, כפי שיש לנתניהו בישראל. נתניהו מעוניין לחזק את מצבו בדעת הקהל לקראת הבחירות שיתקיימו השנה, וייתכן שאף יפעל לקיום בחירות-בזק ביוני, על רקע "הישגיו" המערכה מול איראן. טראמפ מעוניין ליצור מראית עין של הצלחה בזירה הבינלאומית לקראת בחירות האמצע בארה"ב, ולהסיט את הדיון הציבורי מפרשת מסמכי אפשיין המטילה צל על ממשלו. אך הסיבה העיקרית למלחמה אינה האינטרסים הפוליטיים האישיים, אלא הניסיון לעצב סדר אזורי ועולמי חדש – סדר הכפוף לחלוטין לאימפריאליזם האמריקאי ולשותפותיו האזוריות.

כשהטילים רועמים הפשיסטים מרוויחים

לא ברור אם ארה"ב אכן תשיג את מטרותיה ויורשיו של ח'אמנאהי יסכימו לרקוד לצלילי החליל של טראמפ. ייתכן מאוד כי אחרי המלחמה הנוכחית נמצא את עצמנו שוב במקום בו היינו אחרי מלחמת 12 הימים ביוני 2025. כלומר, אחרי גל נוסף של דם והרס באזור, עם עוינות מתמשכת בין איראן וישראל המאיימות זו על זו בטילים בליסטיים ובהפצצות. מה שברור הוא שבינתיים תהליכי הפשיזציה והעמקת הכיבוש מוסיפים להתקדם בישראל. קומץ מפגינים אמיצים, רובם בני נוער, שיצאו השבוע (3.3) להפגין בכיכר הבימה בתל אביב נגד המתקפה על איראן פוזרו באלימות בידי המשטרה, בטענה של "התקהלות בלתי חוקית" המסכנת את המשתתפים. שניים מהמפגינים נעצרו, ואחד מהם עבר חיפוש בעירום מלא במטרה להשפילו. ממש באותו יום התקהלו אלפים לחגיגות פורים בבני ברק – למותר לציין שהמשטרה לא נקפה אצבע, כשם שלא עצרה איש מההמונים המתקהלים באתרי נפילות הטילים.

בזמן שהקשב נתון לחילופי המהלומות עם איראן, בגדה המערבית נהרגו בשבוע החולף ארבעה פלסטינים מידי חיילים ומתנחלים ו-12 נוספים נפצעו. כנופיות אלימות של מתנחלים מנצלות את המלחמה כדי להרחיב את התקפותיהן על כפרים פלסטיניים ברחבי הגדה. כך, במהלך תקיפה שביצעו מתנחלים (2.3) בכפר קריות דרומית לשכם, נרצחו האחים מוחמד טהא עבד אלימג'יד מעמר (52), שנפגע מירי בראשו, ואחיו פהים (47), שנפגע מירי באגן.

ושעה שהציבור הישראלי מסתגר במקלטים, הקואליציה ממשיכה לקדם חוקים שבליכת ההפיכה המשטרית. ועדת החוקה של הכנסת מתעתדת לדון מחר בחוק פיצול תפקיד היועץ המשפטי לממשלה, שתפקידו ריסוק הייעוץ המשפטי; ואילו ועדת התקשורת תדון בחוק השידורים כחלק מהמהלך לחיסול התקשורת החופשית.

מן המלחמה מרוויחים רק נתניהו ושותפיו הקיצוניים לממשלת המוות וההתנחלויות. מלחמה זו חיוני לסיים בהקדם האפשרי, ומיד אחר כך לצאת בהמונים לרחובות ולדרוש את הפלת הממשלה. אם לא נעשה זאת – עלולה להיות גם מלחמת איראן שלישית.

אסף טלגם

אחרי שמונה חודשים שוב מלחמה עם איראן. אחרי שנה וחצי שוב מלחמה בלבנון. 12 הרוגים בישראל, מעל ל-1400 נפגעים, אזעקות ברחבי הארץ ושיבוש שגרת חייהם של מיליונים. באיראן דווח על יותר מאלף הרוגים, כולל 165 בהפצצת בית ספר לבנות בעיר מינאב. בלבנון דווח על 52 הרוגים ורבות עקורים הבורחים מדרום המדינה מאימת ההפצצות הישראליות. העלות לכלכלה הישראלית נאמדת במיליארדים – בסכב הקודם מול איראן עלה כל יום לחימה כ-1.7 מיליארד שקל, נוסף על 0.8 מיליארד באובדן תוצר. כל זאת פחות משנה אחרי מלחמת 12 הימים, שהוכתרה בידי טראמפ "הצלחה מרהיבה". גם נתניהו אמר בהתייחס לתוצאות המלחמה ההיא, במהלכה נהרגו 33 ישראלים: "עקרנו את הסרטן הזה. שני גושי סרטן שאיימו על הקיום שלנו: הסרטן של תוכנית הגרעין לבנות פצצות אטום, והסרטן של תוכנית לייצר 20 אלף טילים בליסטיים קטלניים, שגם הם מהווים איום קיומי".

אם האיום על ישראל הוסר, לשם מה פתחו נתניהו וטראמפ בעימות נוסף עם איראן? לדברי רבים במסד הפוליטי בישראל ובקרב דובריו בתקשורת, מטרת המלחמה היא "הפלת משטר הטרור האיראני". אך האם ביכולתן של ישראל וארה"ב לממש מטרה זו ללא פלישה קרקעית לאיראן? כרגע, הסיכוי לכך נראה קלוש. גם לאחר ההתנקשות בחיי המנהיג העליון עלי ח'אמנאהי ורבים מראשי השלטון באיראן, אחיזתו של המשטר במדינה לא התערעה.

האינטרסים של ארה"ב

אך אם לשפוט לפי דבריו של טראמפ, הפלת המשטר כלל אינה חלק מיעדי המלחמה. בראיון לאתר "פוליטיקו" אמר הנשיא האמריקאי כי הוא "פתוח לעבוד עם גורמים מהמשטר שישדרו". אחר כך הוסיף: "לא מאוחר מדי. 49 [בכירים] נהרגו, אל תשכחו. חדשים צצים. הרבה אנשים רוצים את התפקיד. חלקם יהיו טובים מאוד". בהמשך אמר על הטוען לכתר רזא פהלווי כי הוא "נראה לי כמו בחור נחמד, אבל נראה לי שמישהו שנמצא כרגע בתוך איראן מתאים יותר להיות המנהיג הבא".

דרך הפעולה העולה מדבריו של טראמפ דומה להפליא למה שהתרחש לפני חודשיים בלבד בוונצואלה: תקיפה אמריקאית וחסיתפת הנשיא ניקולס מדורו אפשרו לארה"ב לכופף את המשטר ולאליץ את ראשו לפעול בהתאם לאינטרסים שלה. בניגוד לימי הנשיא בוש, ארה"ב כבר אינה מתיימרת "להביא דמוקרטיה" לוונצואלה או לאיראן. לא מעניין אותה להפיל שלטון דיקטטורי. כשם שהיא מסתדרת היטב עם דלסי רודריגס, הסגנית לשעבר של מדורו, כך תדע להסתדר עם הדיקטטור החדש של הרפובליקה האסלאמית – כל עוד זה יקבל את ההגמוניה האמריקאית וייתן לחברות האמריקאיות דריסת רגל בתעשיית הנפט המקומית.

במילים אחרות, המתקפה על איראן לא נועדה להפיל את המשטר הפונדמנטליסטי ולא לשחרר את העם האיראני. זו מלחמה אימפריאליסטית שמטרתה לחזק את מעמדה העולמי השוקע של ארה"ב ולהבטיח את אחיזתה במשאבי הנפט של המזרח התיכון. המלחמה היא גם בבחינת "יראו וייראו" למדינות אחרות בעולם המתנגדות עדיין לתכתיבים

המלחמה והמשבר הקפיטליסטי

טראמפ לא משועמם מהמלחמה, צילום מחסיבת עיתונאים שערך השבוע (צילום: הבית הלבן)

מלחמת הסחר, היא מתכון למשבר קפיטליסטי עולמי. כך המלחמה האימפריאליסטית של טראמפ עלולה להפוך משבר קפיטליסטי. אבל צריך לשמור על סבלנות, עוד לא הגענו לשם, לטראמפ לא משעמם.

נמרוד עובד

דרהי מצרף שני משקיעים זרים לרכישת ערוץ 13

בעל ההון הצרפתי פטריק דרהי, מבעלי הוט וערוץ החדשות i24NEWS הודיע השבוע (3.3) על צירופם של שניים לעסקת הרכישה של ערוץ 13: המפיק הצרפתי ארתור אסבג, ואיש העסקים ג'ון פאולסון, העומד בראש קרן הגידור מהגדולות בעולם, תומך ותיק במפלגה הרפובליקאית האמריקאית וחבר לשעבר בצוות היועצים של הנשיא טראמפ. יושב ראש ועד עובדי חדשות 13, הכתב הכלכלי מתן חודורוב, לא השתכנע מהמהלך של צירוף הרוכשים החדשים, והביע התנגדות לעסקה שלדבריו "היא לא חוקית". חודורוב הביע חשש שחדשות 13 יהפכו "זרוע כנועה בקונגלומרט הריכוזי" של דרהי. בוועד העובדים מסרו כי מדובר בניסיון נפל של הנהלת רשת 13 לקדם את מכירת הערוץ לדרהי, וזאת לפני ש"ייגמר חלון הבלעדיות" בשבת. בוועד מציינים כי הודעתו של דרהי אינה מפרטת את מבנה האחזקות המתוכנן בערוץ – סוגיה שהיא אחת מאבני הנגף הרגולטוריות המרכזיות, שכן דרהי אינו יכול להחזיק בבעלות משמעותית בערוץ ברודקאסט כל עוד הוא הבעלים של חברת הכבלים. "שום דבר לא ישנה את העובדה שפטריק דרהי הוא הבעלים של i24NEWS והאתרים 'סרוגים' ו'יכור השבת'", מסר הוועד. "זו עסקה בלתי חוקית שתגביר את הריכוזיות בתקשורת, וגם עם 'השותפים החדשים' – דינה להיפסל". חודורוב הוסיף:

"במה שנראה כתעלול משפטי של הרגע האחרון. דרהי שולף שני שמות שאין להם פעילות בארץ כדי להציל את העסקה שהסתבכה – מבלי לפרט אם יזרימו לערוץ השקעות (וכמה) או רק חובות, וכמה מניות הם צפויים להחזיק. במקביל הנהלת רשת שוב מנסה לדחות את הפגישה שבה היא חייבת למסור מידע. עוד ספין שלא יצלח".

סיומה של המלחמה האימפריאליסטית של ארה"ב וישראל נגד איראן לא נראה באופק. ההצהרות הרבות של הנשיא דונלד טראמפ ושל ראש הממשלה בנימין נתניהו על מטרת המלחמה מעורפלות למדי: האם היעד הוא למוטט את המשטר, לחסל את הארסנל האטומי (שעל פי הצהרותיהם מיוני האחרון – אינו קיים) או למנוע ייצורם של טילים בליסטיים? כל התשובות נכונות או אולי חלק מהן? ובאיזה סדר?

מי שעוקב אחרי הצהרותיו של טראמפ מאז סוף השבוע שעבר יוצא מבולבל. כמה זמן תימשך המלחמה? "זמן קצר, כמה ימים" אמר טראמפ בשבת עם תחילת התקיפה. בראשון תיקן: "זה יהיה קצר, אולי ארבעה שבועות". בשני הדיגיש ש"ייתכן וזה ייקח זמן ארוך למדי. אני לא משועמם [מהמלחמה] כפי שטענו הפרשנים ויכול להתמיד בניהולה". אך ממד הזמן – הימשכות המלחמה, לא פועל לטובתו. אמנם בתשלובת הצבאית-תעשייתית-דיגיטלית האמריקאית ראו בסיפוק את תחילת המלחמה ששכר רב בצידה, אבל מגזרים אחרים בכלכלה הקפיטליסטית העולמית החלו לגלות סימני עצבנות גוברים. הצהרת איראן בדבר חסימת מיצרי הורמוז רק הגבירה את הלחץ. דרך המיצר עוברות אוניות משא המספקות למפרציות ולעיראק סחורות רבות. זו גם נקודת היציאה של כ-20% מייצוא הנפט והגז העולמי שרובו מיועד למדינות אסיה ובהן סין והודו. אך מבחינת איראן זו אליה וקוף בה, כי רוב ייצוא הנפט והגז של הרפובליקה האיסלאמית אף הוא עושה את דרכו דרך מיצרי הורמוז.

כתוצאה מכך, מחירי חבית ברנט מתקרבו ל-82 דולר - עלייה של יותר מ-10% תוך יומיים - והאנליסטים כבר צופים הגעה לרמה של 100 דולר לחבית. מחירי הגז הטבעי באירופה זינקו ב-40%. גם במחירי הדלק לצרכן בארה"ב נרשמה בימים האחרונים עלייה איטית אך עקבית. כמו כן, בעקבות ביטולן של כ-30 אלף טיסות (!) שיעדן המזרח התיכון והיוצאות ממנו, מניותיהן של כל חברות התעופה הגדולות בעולם איבדו כעשירית מערכן ואף יותר – תוך שלושה ימים בלבד. באירופה התמונה דומה: דאקס, מדד הבורסה הגרמני, צלל ביותר מ-4%, בורסות לונדון ופריז איבדו קרוב ל-3% כל אחת. בורסת וול סטריט בארה"ב לא פיגרה אחריהן. כמו כן, ביום שני החלה איראן לתקוף נמלים ובתי הזיקוק בסעודיה, בכוחות, בקטאר ובעומאן, מה שמוסיף שמן (במקרה הזה – נפט) למדורת המחירים העוליים.

סגירת מצרי הורמוז ותקיפת סעודיה ומדינות המפרץ הערביות עלולות להוביל להצטרפותן של מדינות אירופה המערבית האימפריאליסטיות למערכה נגד איראן. בשלישי (3.3) הודיע נשיא צרפת עמנואל מקרון בנאום לאומה ששודר בטלוויזיה על שיגור נושאת מטוסים למזרח התיכון ועל נקיטת צעדים "כדי להגן על האינטרסים הצרפתיים ועל אזרחי צרפת השוהים בלבנט". יחד עם זאת, בריטניה סירבה לאפשר למטוסים אמריקאיים לנחות בשטחה, בדומה לממשלת ספרד הסוציאליסטית. עקב כך הודיע טראמפ "על הפסקת הסחר עם ספרד". במילים אחרות: העלאת המכס אוטו – הפסקת הסחר אין. זו הסלמה במלחמת הסחר העולמית מבית היוצר של הממשל האמריקאי.

המלחמה (שכבר גבתה כאלף הרוגים באיראן, בלבנון וביתר מדינות האזור בהן ישראל) בשילוב עם נפילת הבורסת בארה"ב, אירופה ואסיה, ובתוספת של העמקת

אסירות קומוניסטיות בכלא בית לחם

סדר יסודי בחדר הגדול, המרפסת, מכינות בגדים חגיגיים. התרגשות. כל דבר שצבעו אדום משמש אותנו להכנת דגלים וקישוטים לקירות.

ה"רזים"

עוד ב-1930, לאחר שביתת-הרעב שלהם שנמשכה עשרה ימים, הובטח לאסירים הפוליטיים "רזים" (משטר) שהאנגלים הגדירוהו "סטנדרט אוף לייף". השלטון הבריטי ניסה לעקוף בכך את תביעת הקומוניסטים שיובטחו להם תנאים מיוחדים של אסירים פוליטיים. על-פי "רזים" זה זכאים היו האסירים שלנו לקבל מיטות, מזון משופר, להחזיק ספרים, נייר ועט, לכתוב מכתבים לקרובים. ואולם הנהלות הכלא ביטלו תדיר זכות זו או אחרת – באמצעות הטלת עונשים על "עבירות" שונות. העונש החמור ביותר היה כליאה בצינוק, על מים בלבד, ללא לחם.

עירומות

היום התחיל כרגיל, עד ששמענו צעקות מתא אחר, באגף השמאלי: "חברות! מלבישות אותנו בכוח בגדי אסירות! תפעלו מיד!". אי-שם נטרקו דלתות והשתרר שקט. כיוון שהיינו נעולות, ביקשנו מאחת האסירות הפליליות, פאטמה, שעברה אותה שעה בפרוודור, לברר את פשר העניין. פאטמה חזרה וסיפרה לנו בלחש: "יש שלוש בחורות עירומות".

עמדנו ליד החלונות ופתחנו בצעקות: "קומנדאנט! קומנדאנט!". סוף-סוף הגיעה אלינו המפקחת, גברת ג'קסון. "מה קרה?", שאלה בקול חמור. "רוצים להלביש בכוח את חברותינו בגדי-אסירות. לא נסכים לזה!", ענתה שרת החוץ שלנו. "זה נגד הנוהג המקובל!". היא השיבה בלעג: "מי אמר שזה נגד החוק? אתן לוקחות את החוק לידכן? בשביל דבר כזה צריך להקים רעש כזה?".

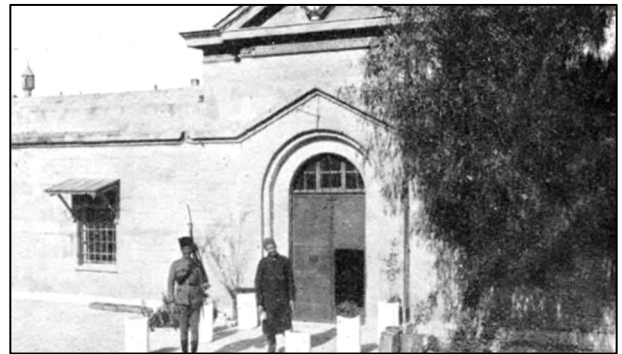
ציפינו לתשובה הזאת, וגם למחרת המשכנו בציפייה. המתח גבר, ואז, ללא שום הודעה מוקדמת, נפתחה הדלת ונכנסו שלוש חברות: גינה מפתח תקוה, צפורה מתל-אביב וחנה מחיפה. גינה סיפרה שעם הבאתן לכלא אמרו להן להסיר את הבגדים, ללבוש בגדי אסירות ולצאת לעבודה. "מה פתאום? אינכם יודעים שאנו קומוניסטיות? תוציאו את זה מהראש" – השיבו הן. "גינה מדברת אנגלית רהוטה. המפקחות הבינו אותה היטב", הוסיפה ציפורה. גינה המשיכה: "הפשיטו אותנו בכוח. לא היה להן קל לעשות זאת. שרטנו אותן, נשכנו. הן קרעו את הבגדים מעלינו. נשארנו עירומות וכך התהלכנו כמו חוה אמנו".

זה לנין

יום אחד חזרה גינה מהמטבח, פניה קורנות וחבילה קטנה בידה. את החבילה החביאה ואת תוכנה שמרה בסוד. בערב חג [7 בנובמבר, יום המהפכה ברוסיה] הפתיעה אותנו: פרשה לפנינו סדין, שלפה מהחבילה שלה פחם (שגנבה מהמטבח) והחלה מציירת. "זה לנין! לנין ממש!" - קראנו משסיימה את עבודתה.

למחרת בבוקר, כאשר חדרנו כבר היה מוכן לחגיגה ודיוקנו של לנין מתנוסס על אחד הקירות, נפתחה לפתע הדלת ונכנסו גב' ג'קסון וסגניתה. גב' ג'קסון נעמדה מול דיוקנו של לנין. אחר כך אמרה בנעימה רגועה: "אני מכירה את הג'נטלמן הזה. זה מיסטר לנין". לא הוסיפה דבר ופנתה לעבר הדלת. גינה הייתה גיבורת היום.

תמר גוז'נסקי

הכניסה לבית הכלא הבריטי המרכזי בירושלים (צילום: ארכיון בן צבי)

השנה מולאות 120 שנה להולדתה של רות לוביץ' – המנהיגה הקומוניסטית, מנהיגת הנשים, העיתונאית והסופרת. כחברה במפלגה הקומוניסטית הפלשתינאית, שפעלה במחצית השנייה 1924-1942, נעצרה לוביץ' פעמיים – ב-1932 וב-1936. בשני המעצרים פעל שלטון המנדט הבריטי מתוקף "תקנות ההגנה לשעת חירום". מעצר לפי תקנות אלה בוצע לא בהליך משפטי אלא בהחלטת הבולשת הבריטית. עילת המעצר ב-1936 הייתה תמיכה בשביתה הכללית בדרישה לעצמאות הארץ, עליה הכריזה מפלגת איסתקאל (העצמאות).

להלן קטעים (מקוצרים) מזיכרונותיה של רות לוביץ' על חודשי מעצרה ב-1936, בעת שהייתה חברת מזכירות סניף תל-אביב של המפלגה. את זיכרונותיה פרסמה בספרה האוטוביוגרפי "בחרתי לחיות במאבק", 1985.

בכלא הנשים בבית-לחם כלואות עשרות חברות. יש ביניהן ותיקות במפלגה וחדשות, מבוגרות וצעירות. מצויות כאן חברות שהיו כבר לדיירות קבע בכלא זה ויש "ירוקות" הטועמות לראשונה את טעם הסורגים.

אם תשאלו אסיר פוליטי, מהו הדבר הקשה ביותר בכלא, יאמר: העדר הפרטיות. וכי איזו פרטיות אפשרית בחדר בו מצטופפות 20 נשים יחד? ובכל זאת יצרנו לנו "פינות משלנו", שם אפשר היה להינתק מהסביבה, לחשוב בסתר, ואפילו לבכות קצת ולחלום על היום בו תצאי ותהיי חופשית...

השכמת החובה היא בשעה שש. פטורות מקימה רק החולות. חנה היא מדריכת ההתעמלות שלנו. לבסוף כולנו נשמעות לה. ההתעמלות מצילה אותנו מהניוון הפיסי. יש לנו קצת ספרים, גם אם לא מובחרים. אני לומדת רוסית וערבית. הניסיון בעבודת המחותר לימד אותנו את אימוץ כוח-הזיכרון: למדנו להרצות הרצאות ארוכות ללא רשימות, למדנו לזכור מובאות. אנו לומדות לא רק בעיות מדיניות-רעיוניות. יש לנו ועדה לתרבות ולאמנות; אנו לומדות שירה וריקוד, סריגה, רקמה, ציור.

ה-1 במאי

מי אמר שאי-אפשר לחגוג חגים בכלא. אפשר גם אפשר! לא הספקתי להתאקלם בכלא וכבר חגגנו את ה-1 במאי. ההכנות היו חשאיות ולסוהאים נודע דבר חגגנו רק בשעת שירת האינטרנציונל, אותו שרנו בכל כוחנו ליד החלונות הפתוחים, בדיוק בשעה 10 על-פי השעון העירוני של בית-לחם, שצליליו הגיעו אלינו מבעד לחלונותינו.

תור העונשים בא לאחר מכן. לעתים קשים ולעתים קלים יותר. ואולם מעולם לא יכלו למנוע אותנו מלחוג ולהרגיש את עצמנו כחלק של המיליונים החוגגים באותו יום. אנו עושות

ריאיון עם מזכ"ל מק"י עאדל עאמר על הוועידה ה-29

כמה קשה וכמה טוב להיות קומוניסט

מתגלה בעליבותה. אופוזיציה זו לא מציגה אלטרנטיבה אמיתית לשלטון הימין הכהניסטי.

בנוסף, יצרנו קשר עם המפלגה הקומוניסטית האיראנית "תודה" (ההמונים), ועתיד להתפרסם גילוי דעת משותף איתה ועם המפלגה הקומוניסטית האמריקאית נגד המלחמה. זה עניין חשוב שמראה שהכוחות המתקדמים בעולם הם האלטרנטיבה האמתית לתוכניות האימפריאליסטיות של הקפיטליזם העולמי. התחלנו מהיום הראשון לקיים התייעצויות עם מפלגות קומוניסטיות בעולם, ובזמן הקרוב יתקיים מפגש מקוון עם רבות מהמפלגות המתקדמות בעולם כדי לנקוט בעמדה אחידה נגד המלחמה.

במישור הפנימי, הייתה גם התגייסות מרשימה של פעילינו בסיעת חדש בהסתדרות המורים ובהסתדרות הכללית, וכן חד"ש סטודנטים. אציין גם כי חלק מהנהגת המפלגה והחזית נחשף למתקפה ימנית פשיסטית בשל עמדתו העקרונית נגד המלחמה.

איך רואה המפלגה את שאלת הפתרון המדיני?

אנו שבים ומדגישים את דבקתנו בזכותו של העם הפלסטיני להגדרה עצמית ולהקמת מדינתו העצמאית והריבונית, שבירתה ירושלים המזרחית, בגבולות 4 ביוני 1967, תוך פירוק כל ההתנחלויות והבטחת זכות השיבה בהתאם להחלטות האו"ם.

מול ההערכות הקודרות והניתוחים הפסימיים אנחנו מדגישים שכל חלופה שאינה כוללת את כל המרכיבים הללו – מדינה עצמאית, פינוי התנחלויות, בירה בירושלים, הבטחת זכות השיבה – תהיה הנצחה של הכיבוש וההתנחלות באמצעים ישירים ועקיפים. בזאת נוכחנו מאז הפינוי של רצועת עזה בקיץ 2005 בהתאם ל"תוכנית ההתנתקות" שיזם שרון.

מה מקומה של ארצות הברית במלחמה בעזה?

מלחמת ההשמדה לא הייתה מגיעה לעוצמתה ההרסנית ולא הייתה נמשכת זמן רב כה רב אלמלא התמיכה והשותפות האמריקאית המלאה – כספית, צבאית ופוליטית. ההוצאה האמריקאית המוצהרת למימון מלחמת ההשמדה בשנתיים האחרונות כבר הגיעה ליותר מ-22 מיליארד דולר – כך נאמר בפומבי. סכום זה מכסה 38% מההוצאה הצבאית הישראלית הישירה על מלחמה זו. ארצות-הברית מעניקה כמו-כן מטרייה מדינית קבועה לפשעי הממשלה הישראלית.

למה נועדה מועצת השלום של טראמפ?

מה שמכונה בכזב "מועצת שלום" הוא אמצעי שהממשל האמריקאי האימפריאליסטי יצר ככלי לחיסול הסוגיה הפלסטינית ולשליטת זכותו של העם הפלסטיני לייצג את עצמו ולנהל את ענייניו. חשוב לשים לב שההשתוללות של ארצות הברית פוגעת באזורים רבים: ונצואלה וקובה אינן הסוף אלא ההתחלה. השתוללות זו התחילה לפגוע אף בבעלות בריתה של וושינגטון בנאט"ו; בדנמרק, בשאיפה האמריקאית לספח את גרינלנד; במדיניות המכסים המופרזים. העולם כולו ניצב שוב מול תוקפנות האימפריאליזם האמריקאי נגד עמי העולם. מטרתה הברורה - שליטה במשאבי העמים ובעושרם הטבעי, והכפפת כל המשטרים לאינטרסים הקפיטליסטיים של ארצות הברית.

עאדל עאמר, מזכ"ל מק"י, (צילום: זו הדרך)

שבועיים לפני המתקפה הישראלית-אמריקאית על איראן, קיימה המפלגה הקומוניסטית הישראלית את וועידתה ה-29. הוועידה התקיימה בעת קשה ביותר: רצח העם בעזה, הידרדרות מואצת לפשיזם בישראל, רדיפות פוליטיות אחר תנועות שמאל והאוכלוסייה הערבית, והשתוללות האימפריאליזם האמריקאי ברחבי העולם. בריאיון ל"זו הדרך" ניתח מזכ"ל המפלגה, עאדל עאמר, את המצב הפוליטי, התנאים שבהם מתנהלים מאבקי המפלגה, והאפשרויות להשגת השלום והשוויון.

מה עמדתה של מק"י ביחס למתקפה על איראן?

המפלגה מגנה את המלחמה מול איראן. לא ניתנה הזדמנות אמיתית למשא ומתן בקשר לגרעין, ואף נדמה שהסחבת במו"מ נועדה לאפשר לארה"ב להתכונן למלחמה. אנו רואים בישראל שותפה בתוכנית האמריקאית להשתלטות הגמונית על המזרח התיכון, ובמיוחד על מאגרי האנרגיה, כחלק ממלחמתה הכלכלית עם סין.

ישראל מנצלת את המלחמה כדי להמשיך לדכא את העם הפלסטיני ולבצע תוכניות של גירוש בעזה וטיהור אתני בגדה המערבית. אחת המטרות של ישראל במלחמה היא לחסל את הסוגיה הפלסטינית, בדגש על הזכות הלגיטימית של העם הפלסטיני להגדרה עצמית. אנחנו מזהירים מתוכניות אלה וקוראים להפסקה מידית של המלחמה התוקפנית. רק דרך השלום ניתן לפתור את הסוגיות במזרח התיכון, ובראשן הסוגיה הפלסטינית.

מה עשתה המפלגה מפרוץ המלחמה?

מיד עם פרוץ המלחמה פרסמנו גילוי דעת מעמיק המתנגד למלחמה וקורא להפסקתה. כמו כן, יצרנו קשר עם שותפים מתנועות מחאה בחברה הישראלית, איתן הוצאנו גילוי דעת נגד המלחמה מטעם שותפות השלום. אנו רואים חשיבות רבה בצעד זה, שכן כמעט בפעם הראשונה יש תנועות מחאה ותנועות שלום, חוץ מחד"ש והמפלגה, שיוצאות בגלוי נגד המלחמה בשלב כה מוקדם. העמדה המתרפסת של האופוזיציה הממלכתית, שישרה מיד קו עם נתניהו ומלחמתו,

שותפויות פוליטיות, ובכללן פרלמנטריות, ובלבד שיהיו מושתתות על יסודות פוליטיים נכונים דוגמת הרשימה המשותפת בשנת 2015, שעקרונותיה עודם תקפים ואף נדרשים ביתר שאת נוכח האתגרים המחרפים.

קיימת זיקה בין הפשיעה המאורגנת לבין המאבק הפוליטי הרחב?

הממשלות, במיוחד מאז ראשית שנות האלפיים, ראו בכנופיות הפשיעה מקל להכות בו את החברה הערבית, להעסיקה בעצמה ולשלוט ממנה ביטחון אישי. תופעה זו החריפה תחת הממשלה הנוכחית. זו החזירה הלכה למעשה את הממשל הצבאי, תוך הוספת רכיבים מסוכנים מן הזרם הכהניסטי השולט בממשלה ומכוון את דרכה. בתנאים אלה אנו שבים ומדגישים את הצורך במאבק רחב של התמודדות עם הפשיעה. בו בזמן חובתנו להקפיד על המשך המאבק במדיניות הפשיסטית, נגד הכיבוש והמלחמה, ולמען הזכות לקרקע, לדיור, לעבודה בכבוד ולחינוך. מאבקים אלה בוערים במיוחד בכל הנוגע ליישובים הערביים בנגב, שם מבוצעת מדיניות ממשלתית אכזרית ושיטתית של נישול האוכלוסייה ודחיקתה מאדמותיה.

מה מקור החוסן של המפלגה הקומוניסטית הישראלית?

במסגרת המערכה שניהל ומנהל השלטון נגד הפעילות הפוליטית בחברה הערבית ונגד הכוחות המתקדמים בציבור היהודי, הוא תמיד ריכז אותה נגד המפלגה שלנו. בעבר פקדו אותנו משברים שהשפיעו על מפלגתנו, אולם בזכות עקרונותיה המרקסיסטיים-לניניים צלחנו אתגרים קשים רבים. המפלגה שלנו היא זו שהניחה את היסודות ושהובילה את מאבקם של הפלסטינים נגד הגירוש בימי הנכבה ובמלחמת יוני 1967, ועד היום - מול הטיהור אתני. המפלגה כתבה את פרק הגבורה של ההישארות הפלסטינית באדמתה ושל האחיזה האיתנה במולדת. היא הבית שבו נפגשים לוחמי צדק ערבים ויהודים תוך כבוד לשיוכו של האחר, שכן מאחדים אותנו התפיסה הרעיונית והבית הפוליטי-האידיאולוגי המשותף. מתוך מהמפלגה צמחו המתקוממים אשר רוחם המהפכנית התבטאה באחד במאי 1958 בנצרת ובאום אל-פחם, ביום האדמה בשנת 1976 ובאירועים רבים אחרים. מפלגתנו גאה בחזית הדמוקרטית לשלום ולשוויון (חד"ש), שהובלנו להקמתה בשנת 1977, ואשר קדמו לה בריתות וחזיתות מקומיות לאורך שנים. גם היסטוריה זו היא מקור כוחנו להמשיך לפעול למרות כל המכשולים.

במה תרמה הוועידה ה-29 להמשך הדרך?

אנחנו מקווים שהוועידה שלנו תיזכר כאירוע שדחף להתחדשות ולהתחזקות ארגונית, שכן ארגון חזק משמעו יכולת רבה יותר לגייס את ההמונים למאבק נחוש יותר נגד המדיניות המלחמתית והפשיסטית, ולמען שלום וצדק חברתי. ארגון חזק מסייע לבנות שותפויות רחבות ואמיתיות. המפלגה הניחה את יסודות המאבק מול הממסד השלטוני. והיא סלע איתן שכל ממשלות ישראל, מוסדותיהן ושליחיהן לא הצליחו לשבור משום שנבנתה על יסודות נכונים. הוועידה חיזקה אותנו במערכה לטיהור האווירה הציבורית מהייאוש נוכח מלחמת ההשמדה. אנו שבים ואומרים את שאמרנו בכינוס האיחוד של הקומוניסטים היהודים והערבים באוקטובר 1948: כמה קשה להיות קומוניסט וכמה טוב להיות קומוניסט, לוחם למען צדק חברתי ולמען יחיו העמים בשלום, בביטחון ובכבוד.

י.ג.

בדין בוועידה תיארו רבים את המשטר הישראלי באמצעות המונח "פשיזם". עד כמה המונח מתאים בהקשר הישראלי?

התרענו במשך עשרות שנים, כבר בשלב מוקדם מאוד, מפני עלייתו של הפשיזם הישראלי-ציוני. ההתרעה הקודרת מתגשמת: הפשיזם הידק את אחיזתו בשלטון. זו תוצאה של מדיניות גזענית ושל אידיאולוגיה קולוניאליסטית במשך קרוב לשמונה עשורים. תפיסת עולמו של מאיר כהנא, שבשעתו היה בודד ומנודה במליאת הכנסת, שלטת בפועל במדיניות של ראש הממשלה בנימין נתניהו ושל צוותו.

לאן חותרת "המהפכה המשטרית"?

זו נקודה חשובה. הממשלה חשפה את מזימותיה במה שמכונה "המהפכה המשפטית", שהיא בעצם התקפה חסרת מעצורים על עצמאות מערכת המשפט ועל הדמוקרטיה. נכון שמערכת המשפט הייתה ועודנה חלק מהותי של המערכת הגזענית השלטת. בית המשפט העליון הכשיר את מדיניות הכיבוש ואת מדיניות האפליה נגד האזרחים הערבים. אבל נותרו סדקים שדרכם ניתן לפעול. רמיסת מערכת המשפט היא צעד חמור נוסף בדיכוי הכוחות העממיים בישראל. הממשלה הנוכחית החזירה הלכה למעשה את הממשל הצבאי תוך הוספת רכיבים מסוכנים שמוביל הזרם הכהניסטי. כקומוניסטים אין לנו אשליות שמערכת המשפט הבורגנית היא מבצר של דמוקרטיה. מערכת המשפט פועלת בתוך סתירות שקיימות בדמוקרטיה הבורגנית. לאורך השנים ידענו לנצל אותן – בעיגון זכות השביתה והזכות להפגין למשל.

מה יחסך לאופוזיציה הציונית בישראל?

הממשלה חשה שידה חופשית לקדם את כל תוכניותיה, שכן רובן המוחלט של מפלגות האופוזיציה בכנסת משתפות פעולה באופן מלא עם מדיניות המלחמה, ההרס וההשמדה. לא אחת ראינו את המפלגות הללו נוקטות עמדות קיצוניות אף יותר מאלה של הממשלה. הן משתפות פעולה עם המדיניות הגזענית המכוונת נגד הציבור הערבי. אופוזיציה מדומה זו מביעה התנגדות ל"מהפכה המשטרית", אך אינה מציגה חלופה אמיתית לממשלה הפשיסטית ולמדיניותה. מול היגררות זו אנחנו אומרים בגאווה: האופוזיציה הפרלמנטרית האמיתית, זו שדוחה התרפסות וכניעה לעסקאות פוליטיות, היא המפלגה הקומוניסטית וסיעתנו בכנסת – חד"ש-תע"ל. חמשת חברי הכנסת שלה עמדו כמעט לבדם כשהצביעו נגד המלחמה בעם הפלסטיני, ובהמשך גם נגד המלחמות באיראן, בסוריה ובלבנון.

כיצד פועלת המפלגה בתנאים אלה?

אין ספק שאנו משלמים את המחיר של הרדיפות הפוליטיות: מעצרים, חקירות משפילות, הטלת מצור על פעילותנו. פעילי מק"י וחד"ש מתמידים בהפגנות שבועיות בתל אביב, באום אל-פחם ובערים נוספות, ולעיתים קרובות מול משרד הביטחון. רבים מחברינו נעצרו, הוכו וגם נכלאו. קיימת תנועה פעילה של סירוב לשירות צבאי מצד צעירות וצעירים לא מעטים בישראל. אנו גאים שרבים מהם ראו בתנועת הנוער הקומוניסטי ובחד"ש את כתובתם הפוליטית.

אלו שותפויות נבנו בציבור הערבי?

מטבע הדברים אנחנו משתפים פעולה עם כוחות פוליטיים פטריוטיים ערביים ועם ועדת המעקב העליונה של הציבור הערבי. הם ואנחנו נאבקים נגד מדיניות הממשלה ומשלמים מחיר כבד. אנו רואים בשותפות זו יסוד מרכזי הנובע מתפיסתנו בדבר אחדות המדוכאים. אנו שואפים לכונן

ארבע שנים לפלישה הרוסית לאוקראינה

שני הצדדים לא יכולים לנצח או להפסיד

גאורגיה כאזהרה: מדינה שחזרה בהדרגה להשפעה רוסית לאחר שהפסידה במלחמה קצרה ב-2008. הקרמלין אינו מאשר זאת במפורש, אך התעקשותו לקשור כל הסכם שלום לבחירות לנשיאות באוקראינה מרמזת על חישוב דומה. מבחינת מוסקבה, שלום ללא הדונבאס, שהוא העילה הרשמית לפתיחת המלחמה, יצור חוסר יציבות פוליטית פנימית.

נראה ששני הצדדים כבר השלימו עם כך שמטרות המלחמה המקוריות שלהם - השתלטות רוסית על אוקראינה או "פינלנדיזציה" שלה, מול השבת כל השטח האוקראיני - אינן ניתנות להשגה. לשום צד אין דרך אמינה לשבור את הקיפאון הצבאי, ואף אחד מהם לא הצליח להסב נזק כלכלי שיערער את תמיכת הציבור בצד השני. הכרה משותפת זו לא קירבה להסכם, היא רק הבהירה על מה נלחמים כעת: אחיזה סמלית בדונבאס ויכולת להחזיק מעמד יותר מן היריב.

שינויים טקטיים

מאז תחילת 2024 חל בשני הצבאות שינוי טקטי אמיתי. זה נבע בעיקר מהפעלה המונית של רחפני סיור ותקיפה בתגובה למחסור בפגזים אשר איפיינו את שלבי המלחמה הראשונים עתירי הארטילריה.

ההשפעה הייתה עמוקה: שדה הקרב לאורך קו החזית הפך למעשה שקוף וכל ריכוז משמעותי של חיילים או ציוד מתגלה ומותקף כמעט מיד. שני הצבאות הסתגלו לכך באמצעות פירוק יחידות החי"ר לצוותי הסתערות קטנים והעברת ציוד כבד לעורף, שם הוא משמש בעיקר לאספקה או להבאת לוחמים לעמדות קדמיות.

עם זאת, לא החזירה התמורה הטקטית את הניידות לשדה הקרב. שני הצדדים מבוצרים יותר מאי-פעם, ואפילו אחד מהם לא השיג פריצת דרך מבצעית משמעותית. כאשר כוחות אוקראיניים חדרו למחוז קורסק בקיץ 2024, או כאשר כוחות רוסיים חדרו לזמן קצר למחוז חרקוב שבועות אחדים קודם לכן, ההתקדמות לא הייתה מהירה מספיק כדי לכתר כוחות אויב גדולים או לשבש מערכי פיקוד. יחד עם זאת, הכוחות הרוסיים התקדמו באיטיות אך בהתמדה במהלך 2025, כאשר ההתקדמות המשמעותית ביותר הייתה בחזית זפוריז'יה ובכיוון פוקרובסק.

מהפכת הרחפנים יצרה גם תחרות חדשה על משאבים. כיוון שנחילי רחפנים הנשלטים בידי בינה מלאכותית עדיין ניסיוניים ברובם, כל רחפן דורש מפעיל אנושי ייעודי, ושני הצבאות זקוקים כעת לעשרות אלפי מפעילים מיומנים כדי להמשיך בלחימה. רוסיה הגיבה בכך שהציעה למפעילי רחפנים חוזים נפרדים הכוללים זכות לשחרור לאחר שנה, הטבה שאינה קיימת עבור חי"ר, צוותי טנקים או תותחנים.

התוצאה של השינוי הטקטי בשנה האחרונה אינה מלחמה שקל יותר לנצח בה, אלא מלחמה קשה ואכזרית יותר - החזית קטלנית יותר, הקיפאון עמוק יותר, והניצחון המכריע רחוק מאי-פעם. שני הצדדים ממשיכים להילחם מאותה סיבה: האמונה שהצד השני יתעייף ויישחק ראשון. חישוב זה החזיק את הימשכות המלחמה ארבע שנים, ואין סיבה להניח שהשנה החמישית תהיה שונה.

המגזין "מדוזה", לונדון

תרגום מאנגלית: דויד מרגלית

על פני השטח, השנה הרביעית למלחמה של רוסיה באוקראינה לא חידשה הרבה: אותן התקדמויות איטיות בדונבאס, אותה דיפלומטיה כושלת, ואותו היעדר מתקפת נגד אוקראינית. אך למעשה הייתה שנת 2025 שנה של שינוי ממשי, גם אם שקט, בטכנולוגיית ההרג, בהיגיון המשא ומתן ובדמות ה"ניצחון" אצל שני הצדדים. המלחמה נעשתה קשה יותר לסיום דווקא משום שנעשתה קשה יותר לניצחון, ונראה שגם מוסקבה וגם קייב הגיעו לאותה מסקנה: הן אינן חותרות עוד לניצחון, אלא לצורה הטובה ביותר של אי-הפסד.

שנה של שיחות ללא פריצת דרך

קל להתייחס לתהליך השלום בין הצדדים ככישלון: לא הושג הסכם, והשיחות תקועות. אך מבט מעמיק יותר מראה כי עמדות שני הצדדים השתנו משמעותית מאז סוף 2024. לפני שנתיים דרשה אוקראינה להשיב לעצמה ריבונות מלאה על כל שטחה, בעוד רוסיה התעקשה על שליטה מלאה בארבעת המחוזות שהיא טוענת לריבונות עליהם. אך כיום נראה ששני הצדדים מכירים בכך שנקודת המחלוקת המרכזית הצטמצמה לשאלה אחת: גורלם של האזורים במחוז דונצק שנותרו בשליטת אוקראינה.

המתווה המיוחס לממשל טראמפ, שלפי הדיווחים סוכם בקווים כלליים עם ולדימיר פוטין, קורא לנסיגת אוקראינה מן השטחים במחוז דונצק שעדיין בשליטתה, וכן משלושה כפרים במחוז לוהנסק. במחוזות חרסון וזפוריז'יה יהפוך קו החזית הנוכחי גבול חדש. בתמורה, רוסיה תסוג מאזורים כבושים במחוזות חרקוב, דניפרופטרובסק וסומי.

נשיא אוקראינה וולדימיר זלנסקי אומר כי גם הקרמלין וגם הבית הלבן העבירו לו מסר זהה: המלחמה תסתיים כאשר הכוחות האוקראיניים יעזבו את דונבאס. זלנסקי סירב להצעה, אך צוותי המשא ומתן שלו העלו פתרונות ביניים: אזור מפורז בצפון הדונבאס, או משאל עם על מעמד השטח לאחר הפסקת אש. עמדתה הרשמית של אוקראינה היא שוויתור יהיה רק על שטחים שכבר נכבשו בפועל, מבלי להכיר רשמית בריבונות רוסית, ותוך שמירת הזכות לערער על כך בעתיד. זאת בתמורה לערבויות ביטחוניות מערביות, כולל פריסת כוחות של בעלות ברית והתחייבות של הקונגרס האמריקאי להגן על אוקראינה מפני תוקפנות עתידית.

תיאוריות שונות לקיפאון

שתי אסכולות מרכזיות מנסות להסביר מדוע, למרות ההתקרבות בעמדות, רוסיה ואוקראינה לא הגיעו להסכם. הראשונה גורסת כי אחד הצדדים, או שניהם, משתמשים במשא ומתן כהצגה שנועדה לרצות את טראמפ, בעוד שבפועל הם מתכוונים להמשיך להילחם בתקווה שהמצב בשדה הקרב ישתפר לפני הסכם סופי. לכן, המחלוקת הטריטוריאלית היא פחות מכשול ויותר תירוץ. רוב הגרסאות של תיאוריה זו מאשימות את הקרמלין, אך יש גם פרשנים רוסיים פררמלחמתיים שמפנים את האצבע לזלנסקי.

הגישה השנייה, "תזת הניצחון הקטן", טוענת ששני הצדדים אכן רוצים לסיים את המלחמה, אך רק בתנאים שיוכלו להציג לציבוריהם כניצחון. זלנסקי אמר כי התעקשותו של פוטין בנושא השטח נובעת מרצונו לשבור את החברה האוקראינית באמצעות ויתורים משפילים. הוא הזכיר את

העתיד הוא לא מה שהיה פעם

זה התממש והיכן נכשל, אך אין חולק כי גם בעיני המחזיקים בו כיום ברור: עתיד סוציאליסטי עדיף על פני הווה ניאור ליברלי, סמכותני או לאומני.

ההפגנות נגד הכיבוש הישראלי נמשכות קרוב לשישים שנים, זמן כזמן הכיבוש. גבעוני, הנמנית עם מתנגדי הכיבוש, מוצאת בפעילויות נגד הכיבוש "חזרתיות מלנכולית" המאפיינת את רגשותיהם של המסורים במפגינים שידעו מלחמות ומבצעים צבאיים רבים, הפועלים במעין חזרתיות ומתוך ידיעה שמאבקם לא ישיג את מטרתו בטווח הקצר או הרחוק. "מה שהזין בשנים האחרונות את הייאוש הנמשך והכרוני של השמאל הוא חוסר היכולת ליישב בין הדחף לאתגר את משטר הכיבוש ובין ההכרה בתוצאות המאכזבות של המאבק ארוך השנים נגדו". האכזבה רבה והמציאות הפוכת קשה, אבל בתוך הריטואלים האלו נוצרות אפשרויות של עתיד שאיננו יודעים או מכירים עדיין. "אף על פי שהיאוש הוא האפקט שחולש עליו ומכנס אותו, מדובר בציבור שיש לו עתיד שונה מן העבר – גם אם טיבו כלל אינו ברור" מסכמת גבעוני. יש בכך נחמה לדעת שלא הכל היה לשווא ואם המאבק לא הצליח עכשיו הוא יצליח בעתיד.

העתיד כפי שהוא נראה לעין הוא עתיד דיסטופי כפי שדמיינו אותו סופרי מדע בדיוני. כדור הארץ קורס בעקבות ההתחממות הגלובלית והחיים בו נעשים בלתי אפשריים. עשירי העולם מקימים משטר טכנו-פיאודלי ומשעבדים את האנושות. כך או כך אנו נידונים לאבדון. קרל מרקס דמיין עתיד אחר לגמרי, עתיד בו ההתפתחות הטכנולוגית משחררת את האדם מעבודה, עתיד בו בני אדם אינם מנוכרים זה לזה והם עסוקים בתרומה לחברה ובהגשמה עצמית. ההווה והעתיד כפי שאנחנו מכירים אותם צריכים להשתנות כדי שהחיים בחברות המודרניות ייטיבו עם האנושות וכדי שהתחממות הגלובלית תיעצר ויהיה ניתן לדמיין עתיד טוב יותר ושלם יותר.

זוהר אלון

עִבוּעַ עִיר / בְּעָרִיכַת לְרִיסָה מִיֵּלֶר

כְּנִיעַתִי לָךְ / נְטִילַי אַרְבִּיב

לִילָה נְטוּל קוֹנְטוּרִים,
הַכְּרָתִי נְמוּגָה בְּאֵין מְפָרֵעַ
נִבְצָרֶת מִלְדָּבָר
הַתְּבוֹנְנֵתִי בְךָ, גּוֹפֶךְ הַתְּפַחֵל.
הֵייתְּ מְפַתֵּעַ מִן הַעֲנָג שֶׁבְּאַחִיצוֹת גּוֹפֵי הָרֶךְ,
בְּחִנְתְּ אֶת כְּנִיעַתִי לָךְ,
כּוֹרַעַת מֵהַתְּרַגְּשׁוֹת שֶׁהֶצִּיפָה אֶת הַשְּׂדִים שְׁלִי
גּוֹפֵי הַתְּגָרֵד מְנִיחוֹת הַתְּשׁוּקָה הַמְזִיפֶת;
וְהַקִּיר בְּתוֹךְ סְפּוּגַת גְּנִיחוֹת הַעֲרָצָה.
זֶה אֶסוּר.
לְשַׁפְּתִי אֶת פְּנִיךָ,
כָּאֵם הַמְּנַחֶמֶת אֶת בְּנָהּ.
אֶף הֵייתִי יְלִדָה
הַמְּרַצָּה אֶת אֲבִיךָ הַזֶּקֶן וְחֹסֵר הָאוֹנִים

"העתיד, כך נדמה, הוא לא מה שהוא היה פעם. עליית הפופוליזם, הכרסום ביסודות הדמוקרטיה, העמקת הגזענות, משברים כלכליים מגפות חדשות ושינויים אקלימיים אינם מותירים מקום רב לאופטימיות". כך כתבה התיאורטיקנית מיכל גבעוני במבוא לספרה החדש "עתיד לשעבר: מדריך תיאורטי לחיים במבוי סתום". הספר עוסק בבעיית העתיד ורגשות הדכדוך, המלנכוליה והייאוש המכים במיליוני עובדים ברחבי העולם הסובלים מיוקר מחייה ואי-שיויון כלכלי קיצוני אשר הופכים את החיים למלאי מהמורות ורצופי קשיים. העתיד שהמפלגות הניאו-ליברליות, מהצד הימני והשמאלי, מציעות לעובדים הוא עוד מאותו דבר באריזה שמרנית או באריזה ליברלית, עתיד ללא עתיד. גבעוני טוענת כי "העתיד שהיה במשך תקופה ארוכה כוח מניע, פרס מובטח, סיפוק שכדאי לחכות לו ומושא של ציפייה נלהבת, הפך בתקופה האחרונה לגורם מתעתע, לעונש מושהה, לאיום שאינו ניתן לריסון ולמקור של חרדה עמומה".

המבוי הסתום הוא אי-היכולת לדמיין עתיד טוב יותר. המרקסיסט האמריקאי פרדריק ג'יימסון, שהלך לעולמו ב-2024, טען כי "בעידן הניאו-ליברלי קל יותר לדמיין את סוף העולם מסוף הקפיטליזם". ואכן ההתחממות הגלובלית והכחשת משבר האקלים ממלאות את התפקיד המיועד להן של קץ העולם כפי שכתב בעיתון "הארץ" ניר חסון: "שוב ושוב מתברר שגם המדענים הזהירים ביותר היו אופטימיים ביחס לקצב ההתחממות והסכנות שהיא טומנת בחובה". מכחישי האקלים והברונים השודדים של המאה ה-21 כרתו ברית ביניהם ובין אמצעי התקשורת התאגידיים המסממים והמרדמים אותנו עם תוכניות ריאליטי ועיסוק פוליטי צהוב. מיזמים תקשורתיים המציעים עיסוק כנה ונוקב במציאות ומחשבה פוליטית אמיצה, אינם זוכים לתפוצה נרחבת כמו ערוצי התעמולה השלטוניים שכבשו את מסכי הטלוויזיה בעולם והפכו איום דרמטי על חברות דמוקרטיות, כפי שהגדירה חוקרת התקשורת איילה פנייבסקי בספרה החדש "The new censorship".

בעיתון זה כתבתי בביקורת לספרה המצוין של תמר רפאל: "בהתבוננות אנליטית במציאות שמשרטט הספר קשה עד בלתי-אפשרי לחשוב על העתיד. ההפרדה בין עבר והווה מיטשטשת, המציאות מעורבבת עם הזיכרונות ולא ברור מתי העבר הוא עבר והווה הוא הווה". הגל הפופוליסטי הסמכותני לא התחיל אתמול ולא יסתיים מחר. הבלחות ראשוניות לכך ראינו עם בחירתו של נתניהו ב-1996, של ויקטור אורבן ב-1998 ושל פוטיין ב-1999, שלושתם מראשי הציר הסמכותני-פופוליסטי העולמי.

מספר היוזמות והמחאות נגד הלאומנות הסמכותנית ממשיך לגדול. אך האם המפגינים והאסטרטגים הפוליטיים המשקיעים את זמנם ואת מרצם עצרו לשאול את עצמם כיצד אנחנו רואים את העתיד? כיצד יש לעצב את העולם שאנחנו רוצים ליצור? אנחנו נאבקים נגד מלחמות ומשטרים דכאניים, אבל מה העתיד שאנחנו מציעים? באינטרנציונל הקומוניסטי נכתב "לא כלום אֶתְמוֹל - מִתָּר הַפֵּל". זו תפיסת זמן מאוד ברורה וסדורה, עם הפנים לעתיד טוב יותר. ההתמעטות האידיאולוגית והיחלשותן עד כדי היעלמותן של מפלגות עובדים במאה ה-21 יצרו קרע עמוק בדמיון ההיסטורי ובתפיסת העתיד. עבור הקומוניסטים, החזון לעתיד מעולם לא היה מליצה ריקה, אלא תוכנית פעולה ממשית ושאיפה לחברה טובה וצודקת יותר. ניתן ואף ראוי לדון בשאלה עד כמה חזון

יום האישה: די למלחמה ולדיכוי!

הנשים והילדים, נגד האלימות ונגד כל צורות האפליה והגזענות. החוק שיזמה הקואליציה להרחבת סמכויות בתי הדין הרבניים לדיון בנושאים אזרחיים היא דוגמא לחקיקה נגד נשים.

הנשים משולבות במערכה נגד הפשיזם וההפיכה המשטרית. הן תורמות רבות לבניית שותפות יהודית-ערבית רחבה נגד ממשלת נתניהו-בן גביר השולחת שוטרים למוסד שוחרי שלום ודמוקרטיה.

המלחמות התכופות מחמירות את העוני והמצוקה בישראל. ב-2025 אירעו 46 מקרי רצח של נשים (26 ערביות, 17 יהודיות) וחלה עלייה חדה במקרי האלימות במשפחה. כדי לממן את המלחמה – מקצצים בתקציבים לשירותים החברתיים. גובר המחסור במורות, בעובדות סוציאליות ובפסיכולוגיות בשירות הציבורי.

הממשלה הימנית-הקיצונית פועלת להרחקת הנשים מהמגרש הפוליטי ולקיצוץ בייצוגן. בכנסת הנוכחית הנשים הן רק רבע מכלל הח"כים. נשים הן רק 6 אחוזים מראשי הערים והמועצות המקומיות.

המפלגה הקומוניסטית הישראלית תמשיך ללא לאות במערכה לשוויון הזכויות של נשים בכל התחומים כמרכיב מרכזי במאבק הציבורי לשלום ישראלי-פלסטיני צודק ויציב, להגנת החירויות הדמוקרטיות ולצדק חברתי.

די לדיכוי הנשים ולאפלייתן! נגן על זכות הנשים לשוויון מלא בעבודה, בחברה ובמשפחה!

טרור מתנחלים בחסות המלחמה

אבל כבד שרר השבוע בכפר קריות, מדרום לשכם, לאחר שהאחים פהים ומוחמד טהא עבד אל-מג'יד מעמר נרצחו מידי מתנחלים בתקיפה שהתרחשה בשולי הכפר ביום שני (2.3). לפי עדויות של תושבים ותיעוד מצולם, המתנחלים ירו לעבר שני האחים באופן מכוון בזמן שניסו למנוע עבודות יישור קרקע סמוך לבתי תושבים. הפעיל בשאר אלקריותי סיפר לוואפא כי מתנחלים נכנסו לקריות וניסו ליישר אדמות בקצה הכפר. לדבריו, האחים מעמר ומספר תושבים לא חמושים יצאו למקום בניסיון לעצור את העבודות. מוחמד (52) היה אב לשישה ילדים, הצעיר שבהם תלמיד כיתה ג', ופהים (47) היה גם הוא אב לשישה ילדים, בהם ילד עם מוגבלות שמיעה ודיבור.

הפגנה - די למלחמה

עצרו את התוקפנות על איראן

שבת 7.3 | 18:00 | כיכר הבימה - ת"א

לרגל יום האישה הבינלאומי, 8 במרס, שלוחה ברכת המפלגה הקומוניסטית הישראלית (מק"י) לחברותיה ולכלל הנשים הערביות והיהודיות, הישראליות והפלסטיניות.

מיד עם היוודע דבר המתקפה של ישראל וארצות-הברית, יצאה מק"י, בהודעה משותפת עם חד"ש, בהודעת גינוי חריפה למלחמה באיראן ובהתרעה מפני מלחמה אזרחית כוללת. כל יום של מלחמה באיראן עולה שני מיליארד שקלים – יותר מכל התקציב הממשלתי השנתי לילדי הורים עובדים במעונות יום ובמשפחתונים.

רבבות נשים בישראל נוטלות חלק פעיל ומוביל במערכות להפסקת הכיבוש בעזה והפשעים הנלווים אליהם ונגד טרור המתנחלים בחסות הצבא בגדה המערבית. למלחמה ברצועה השלכות קשות במיוחד על הנשים והילדים הפלסטיניים: מגורים באוהלים, העדר אספקת חשמל, מחסור במי שתיה, במזון ובטיפול רפואי.

מק"י תמשיך להיאבק ללא לאות לסיום הכיבוש, נגד הטיהור האתני בגדה, להפסקת הנישול והריסת הבתים, לפינוי ההתנחלויות, ולכינון פלסטין עצמאית בצד ישראל. ברכת עידוד חמה שלוחה לסרבניות ולסרבני הגיוס למלחמה בשירות הסדיר ובמילואים, לרשת מסרבות ולתנועת יש גבול. מק"י מחזקת את ידי החברות היהודיות והערביות, אשר הובילו וממשיכות להוביל פעילות ציבורית להגנת זכויות

השבוע לפי איתי בנימיני

להתראות

באריה השקרן 2027

זה הדרן
 زوهديره ZOH HADEREKH
 קול שמאלי מהשטח

zoha.org.il